Vetenskapsakademiens 250-årsjubileum

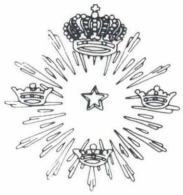
Den kungliga svenska vetenskapsakademien stiftades i juni 1739 på Riddarhuset i Stockholm. Samtidigt bildades genom en anspråkslös samling naturföremål det som senare blev Naturhistoriska riksmuseet, en statlig institution, vilken till 1965 stod under akademiens tillsyn. De båda organisationernas 250-årsjubileum firades för akademiens del i mars 1989 och för riksmuseets del i september samma år.

Vetenskapsakademien är en frukt av det naturvetenskapliga genombrottet under 1600-talet med en institution som the Royal Society of London som förebild och med Isaac Newton som vägledande gestalt.

Den 2 juni 1739 stiftades den svenska Vetenskapsakademien på Riddarhuset i Stockholm av Linnaeus (von Linné), von Höpken, Triewald, Alström (Alströmer) och Bielke. Personerna återges här i naturlig storlek, modellerade i vax, i en jubileumsutställning på Naturhistoriska riksmuseet. Foto Staffan Waerndt.

1739 – 1989

Den svenska akademiens första ändamål var emellertid att förbättra Sveriges ekonomi efter det förödande stora nordiska kriget 1700–21. Under seklers lopp har Vetenskapsakademien utan tvivel spelat en central roll i Sveriges kulturliv. Härtill har bidragit att akademien inom sig haft betydande vetenskapsmän med internationellt rykte såsom Carl Linnaeus, astronomen och statistikern Pehr Wargentin samt kemisten Jacob Berzelius. Under lång tid hade akademien privilegium på att utge den svenska almanackan, vilket medförde goda inkomster. Med hjälp av dessa kunde akademien inrätta en rad institutioner, astronomiskt observatorium, fysisk institution, institutioner för marin biologi, astrofysik samt för studium av arktiska levnadsbetingelser för fauna och flora. Akademien inrättade också ett bibliotek som i sitt slag räknas bland Europas främsta.

Akademiens och Naturhistoriska riksmuseets gemensamma historia har ihågkommits genom en stor utställning i Riksmuseet, där såväl akademiens som museets forskningsinstitutioner och andra uppgifter har levandegjorts. Jubileumsåret har också sett en rad andra aktiviteter ta form i anslutning till akademien och museet. Sålunda utkom flera jubileumsskrifter. Symposier har anordnats, framförallt genom akademiens nyligen inrättade Centrum för vetenskapshistoria. Riksmuseets nya avdelning "Polarmuseet" har invigts. Stockholms gamla observatorium, en av Europas äldsta byggnader för vetenskapliga ändamål, får sin byggnad restaurerad. Här inrättas ett astronomiskt museum.

Wilhelm Odelberg